

H & S Consult / Nederlands Jeugdinstituut

Effectieve opgroei- en opvoedhulp

Op weg naar een nieuw stelsel

VNG regioconferenties
mei 2011

Jo Hermanns **Tom van Yperen**

UvA UU

HU Nederlands Jeugdinstituut

H&S Consult

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Doorsneejeugd in Nederland vaart wel ...

- Hoogste welbevinden ter wereld
- Tevreden met thuis en school
- Steeds minder ongezond eetpatroon
- Steeds minder roken en drankgebruik
- Geen toename jeugdcriminaliteit
- Weinig psychische en gedragsproblemen

... en toch groeit de zorg

- Stijging al kinderen in ggz 2004-2008: 60%
- Vraag jeugdzorg stijgt gemiddeld per jaar: 7,4%
- Speciaal onderwijs in 2009 weer gegroeid:
 - Speciaal onderwijs 9%
 - Speciaal voortgezet onderwijs 19,6%
- Stijging aantal politiecontacten 2006-2007 4.170

Wat is er aan de hand?

Problematisering jeugd en opvoeding

- Jeugdigen en ouders als potentiële probleemgevallen; het gewone leven als vindplaats van problemen
- Exporteren probleemgevallen naar professionele instituties / exclusie uit het gewone leven
- Toename labeling van problemen (adhd, add, pdd-nos)
- Idee: voor aanpak problemen moet je gestudeerd hebben / handelingsverlegenheid opvoeders

Werkt export- / exclusie-model?

Nee, want

- kansen voor jeugdigen bestaan vooral in eigen leefsituatie (gezin, school, buurt)
- gespecialiseerde zorg te weinig gericht op inclusie en eigen kracht: risico op marginalisering
- onderzoek laat zien: ook bij complexe problemen zijn 'community-based' programma's effectief

Een goed stelsel houdt in:

- Een sterke pedagogische omgeving:
(gezin, school, buurt, www etc: de 'civil society')
- Samenhangende zorgstructuur
 - Doelgericht:
 - Bevordering/herstel gewone leven (gezond/veilig)
 - Kwaliteit vanuit belang jeugdige en samenleving, o.a.
 - Eigen kracht, opvoeding, netwerk versterkend
 - Effectief ('evidence-based') en efficiënt
 - Samenwerkend: 1 gezin, 1 plan

Een sterke pedagogische omgeving:

Veel problemen zijn normaal gedrag

- 0-6 jaar: Angst, ongehoorzaam, druk, driftig
- 6-12 jaar: Kattenkwaad, regelovertreding, rituelen
- 12-16 jaar: Risicovol gedrag, autoriteiten uitdagen

Normaal opvoedersgedrag leidt het in goede banen

- Veel ouders doen dat van nature
- Velen kijken het af van anderen
- Velen halen info uit media (internet!)
- Beroepsopvoeders (in o.a. kinderopvang en onderwijs) zouden ervoor moeten zijn opgeleid

Als zorg nodig is: Wat is 'eigen kracht versterkend'?

- Oplossingen zoeken binnen eigen context
 - lokaal: gezin, school, buurt etc: de 'civil society'
 - óók – juist ook - bij ernstige, complexe problemen
- Ondersteuning / zorg is ook – juist ook – informele zorg
 - Moeders informeren Moeders
 - *Peervoorlichting*
 - Big Brothers Big Sisters

Als zorg nodig is: wat is 'Effectief'?

- Focus op doelgroepen: voor wie is wat nodig? Top 10?
- Aandacht voor doelen: waarvoor?
- Gebruik van werkzame werkwijzen ('evidence-based')

Twee consequenties:

- Niet meer denken in voorzieningen, maar in wat ze leveren
- Denken in duurzame effecten (nl 'community-based')

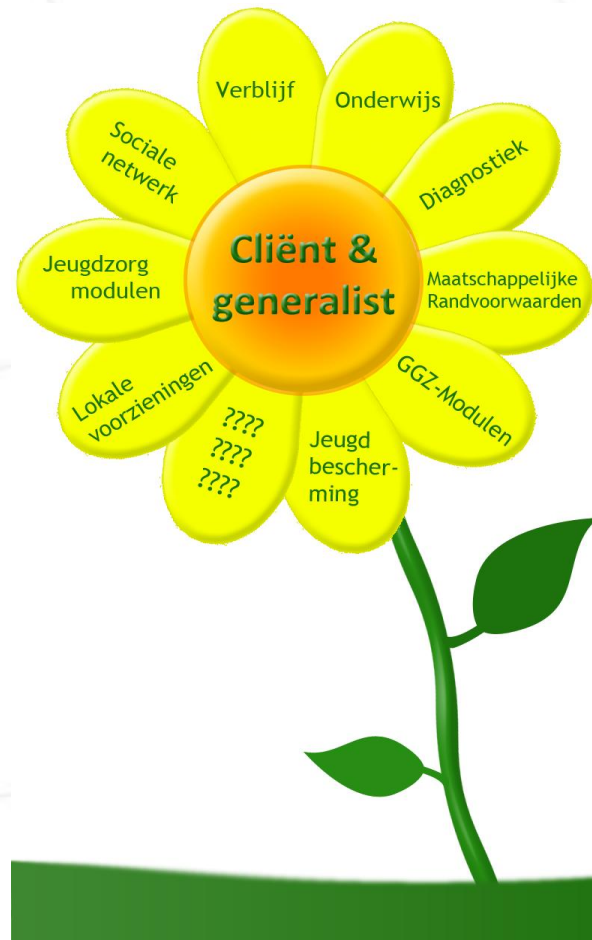

Als zorg nodig is: Wat is 'Samenhangend'?

- Samenwerkend
 - goed gecoördineerd: één gezin, één plan
 - met informele ondersteuners en professionals
 - de cliënt is altijd lid van het zorgteam
- Zo min mogelijk smoelen
 - taken combineren in personen
 - sterke centrale hulpverlener
 - één gezin, één plan, een klein team

Samenhang bij meervoudige vragen

*Het
'Wrap-around care'
model*

Betekenis voor inrichting stelsel

1. Versterking pedagogische basisinfrastructuur
- 'civil society': 12 gemeenten doen pilots

Betekenis voor inrichting stelsel

1. Versterking pedagogische basisinfrastructuur
2. Versterking CJG (kerntaken 1^e compartiment):
 - Signaleren, analyseren, toeleiden naar steun/hulp (minstens 80% zelf oplossen)
 - Ondersteunen: voorlichting, advies, informatie en hulp (informeel en professioneel)
 - Integrale zorg organiseren (informeel en professioneel)
 - Monitoren, screenen en vaccineren

Betekenis voor inrichting stelsel

1. Versterking pedagogische basisinfrastructuur
2. Versterking CJG (kerntaken 1^e compartiment):
 - Signaleren, analyseren, toeleiden naar steun/hulp (minstens 80% zelf oplossen)
 - Ondersteunen: voorlichting, advies, informatie en hulp (informeel en professioneel)
 - Integrale zorg organiseren (informeel en professioneel)
 - Monitoren, screenen en vaccineren

Nodig: grotere beschikbaarheid generalisten

invoering centra
jeugd en gezin

Betekenis voor inrichting stelsel

1. Versterking pedagogische basisinfrastructuur
2. Versterking CJG (kerntaken 1^e compartiment):
Nodig: grotere beschikbaarheid generalisten!

Wie zijn dat?

- ▶ Profiel nog te maken
- ▶ Bij (vermoeden van) benodigde intensieve zorg:
 - Breed academisch opgeleide professional
 - Gemakkelijk beschikbaar

Betekenis voor inrichting stelsel

1. Versterking pedagogische basisinfrastructuur
2. Versterking CJG (kerntaken 1^e compartiment)
3. Gerichte inzet intensieve zorg (2^e/3^e comp.):
 - Met betrokkenheid informele steun en CJG
 - Niet doorschuiven cliënten, maar aanschuiven hulp
 - Van voorzieningen naar effectieve hulpvormen
 - Samenwerkend: overzichtelijk vanuit cliëntperspectief
 - Consultatie-functie t.b.v. CJG-werkers

Conclusie

Met de jeugdigen gaat het goed, met het stelsel ook, mits:

- Jeugdbeleid is gericht op sterke omgeving
- En op samenhangende zorgstructuur
 - Doelgericht: Bevordering/herstel gewone leven
 - Met kwaliteit
 - Eigen kracht, opvoeding, netwerk versterkend
 - Sterk 1^e compartiment (> 80% zelf op te lossen)
 - Focus op effectief aanbod i.p.v. voorzieningen
 - Samenwerkend: 1 gezin, 1 plan, weinig smoelen

**Op de hoogte blijven van de
transitie van de jeugdzorg?
www.twitter.com/invoeringcjg**

**Elkaar vinden via Twitter?
#jeugdzorg #CJG**

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten